

ЗВІТ
ПРЕЗИДІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЕНЕТИКІВ
І СЕЛЕКЦІОНЕРІВ ІМ. М.І. ВАВИЛОВА
ПРО РОБОТУ МІЖ VIII ТА ІХ З'ЇЗДАМИ
(2008–2012 рр.)
(основні положення)

1. Структура та чисельність товариства

За період між VIII та ІХ з'їздами відбулися зміни у чисельності та структурі Товариства. У 2007 році Товариство об'єднувало 21 регіональне відділення і нараховувало 1210 членів. У 2009 році надруковані нові членські квитки і почала проводитися перереєстрація членів Товариства. На підставі аналізу цих даних, кількість усіх членів становить на сьогодні 1410 осіб, об'єднаних у 25 відділень: Асканійське, Вінницьке, Волинське, Дніпропетровське, Донецьке, Житомирське, Закарпатське, Запорізьке, Івано-Франківське, Київське міське, Київське обласне, Кримське, Львівське, Луганське, Миколаївське, Подільське, Полтавське, Сумське, Тернопільське, Харківське, Херсонське, Хмельницьке, Черкаське, Чернівецьке, Чернігівське. Роботу Полтавського та Чернігівського відділень УТГІС поновлено у 2012 році. Первинні осередки Товариства створено у 42 науково-дослідних і навчальних установах, тобто практично в усіх навчальних і науково-дослідних установах, де проводяться селекційно-генетичні дослідження. Серед цих установ – 15 вузів, 10 науково-дослідних установ НАН України, 13 науково-дослідних установ НААН України, 4 осередки НАМН України. Особливо значним було поповнення кількісного складу Товариства за рахунок працівників закладів НАН України та НААН (84 особи). На жаль, різко зменшилася кількість членів медичної секції.

Протягом звітного періоду з різних причин припинили існування малочисельні за складом первинні осередки відділення УТГІС у Харківському національному фармацевтичному університеті, Інституті шовківництва, Інституті лісового господарства і агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького, Харківському спеціалізованому медико-генетичному центрі ім. О.С. Масельського та Харківському біотехнологічному центрі (останній – з причини ліквідації як юридичної особи і зміни його співробітниками місця роботи). Припинили існування первинні осередки в Інституті тваринництва, Харківському державному педагогічному університеті ім. Г.С. Сковороди (члени товариства змінили місце роботи) та Інституті птахівництва (зараз – відділ у складі Інституту тваринництва).

Упродовж звітного періоду пішли з життя: видатний український учений-генетик і лікар, фундатор сучасної медичної генетики в Україні, доктор медичних наук, професор, віце-президент УТГІС ім. М.І. Вавилова **Баріляк Ігор Романович**; видатний учений у галузі генетики, селекції й біотехнології сільськогосподарських тварин, організатор науки та племінної справи у тваринництві, академік Національної академії аграрних наук **Буркат Валерій Петрович**; відомий український учений, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізіології рослин і біотехнології Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського **Бугара Олександр Михайлович**; відомий учений-селекціонер, видатний спеціаліст у галузі рослинництва

і насінництва, лауреат Державної премії СРСР у галузі науки і техніки, кандидат сільськогосподарських наук **Заїка Станіслав Полікарпович**; видатний селекціонер-плодівник, талановитий педагог, засновник школи південного плодівництва, Заслужений діяч науки й техніки України, доктор сільськогосподарських наук, професор, Почесний член Кримської академії наук, лауреат премії ім. Л.П. Симиренка й Державної премії Криму **Смик Володимир Карпович**; трагічно загинув кандидат біологічних наук, доцент кафедри селекції і генетики Національного університету біоресурсів і природокористування України, голова Київської обласної організації Українського товариства генетики та селекціонерів імені М.І. Вавилова **Сітнік Ігор Данилович**. Впродовж звітнього періоду пішли з життя: к.б.н., доцент кафедри генетики і цитології Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, секретар Харківського відділення УТГіС у 1990–2000 рр. **Чепель Любов Максимівна**; д.с.-г.н., професор, гол. н. сп. Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, академік НААНУ **Голік Віктор Степанович**; к.с.-г.н., завідувач лабораторії селекції кукурудзи Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва **Чупіков Микола Михайлович**; к.б.н., завідувач лабораторії селекції озимої пшениці у 2000–2009 рр. Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва **Гридін Микола Миколайович**. Трагічно загинув к.б.н., зав. відділу Інституту овочівництва і баштанництва НААН України **Кузьоменський Олександр Володимирович**.

2. Кадровий склад

Товариство має потужний науковий потенціал – серед його членів 35 академіків та членів-кореспондентів НАН, НААН та НАМН України. Переважна частина висококваліфікованих наукових кадрів зосереджена у великих відділеннях: Київському міському, Харківському, Львівському, Одесько-

му, Київському обласному. Аналіз кадрового складу УТГіС показав, що серед його членів 7 академіків НАН України та 10 НААН України, 6 чл.-кор. НАНУ та 10 НААН, 2 чл.-кор. НАМН України, 79 докторів та 277 кандидатів наук.

Так, Київське міське відділення нараховує понад 270 членів, які працюють у 12 первинних організаціях, Харківське – 218 осіб у 14 первинних організаціях, Львівське – 86 осіб у 6 первинних організаціях. Є ряд малих відділень, які мають дві-три первинні організації: Волинське, Хмельницьке відділення, або всі члени регіонального Товариства є співробітниками однієї установи – Асканійське, Донецьке. Практикуються залучення до членства студентів старших курсів вузів (Київське міське, Луганське, Черкаське, Харківське, Чернівецьке відділення). Члени товариства плідно працюють з молоддю. Велика увага приділяється участі у роботі Малої Академії Наук. Підготовка кадрів вищої кваліфікації здійснюється через докторантуру та аспірантуру.

Серед найактивніших спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій із генетики є такі установи: Інститут фізіології рослин і генетики НАН України, Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України, Харківський університет ім. В.Н. Каразіна, із молекулярної генетики – Інститут молекулярної біології та генетики НАН України.

За селекційними спеціальностями активно працюють ради інститутів НААН: Інституту землеробства (с. Чабани), Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва (м. Харків), Інституту розведення та генетики тварин (с. Чубинське Київської обл.), Харківського національного аграрного університету ім. Докучаєва та Херсонського аграрного університету.

За спеціальністю «Біотехнологія» активно працюють такі спеціалізовані вчені ради: Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України, Інституту мо-

лекулярної біології та генетики НАН України, ДУ «Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України», Інституту мікробіології та вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України, Нікітського ботанічного саду – Національного наукового центру.

3. Організаційна робота Президії товариства

За станом на 1 вересня 2012 року звітно-виборчі збори відбулися у 18 регіональних відділеннях. На зборах обрано новий склад низки відділень, керівників відділень та делегатів на IX з'їзд УТГіС, затверджено звіти.

Складним було питання сплати членських внесків. Більшість відділень перерахували внески за 2007–2012 роки, детальний стан сплати членських внесків наведено у звіті ревізійної комісії Товариства. У зв'язку з недостатньою кількістю коштів на відрядження у наукових установах та вищих навчальних закладах Президія товариства збиралася частіше у складі її київських членів та практикувала розширені засідання, використовуючи присутність у Києві на загальних річних зборах НААН та НАН України генетиків та селекціонерів України. Таких засідань за звітний період проведено 16. Крім того, президент Товариства чл.-кор. НАН України В.А. Кунах та вчений секретар д.б.н. О.В. Дубровна оперативно вирішували питання, розсилаючи документи звичайною та електронною поштою членам Президії та головам відділень або у телефонному режимі.

Із 2003 року Товариство видає науково-практичний журнал «Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова», який висвітлює теорію, стан і проблеми, методи і результати досліджень у галузі генетики, селекції та сучасної біотехнології, а також вплив цих наук на розвиток суміжних напрямів біології, медичних і сільськогосподарських наук. Періодичність видання – 2 номери на рік.

Журнал затверджено як фахове наукове видання ВАК України (Бюлетень ВАК України, № 8, 2009 р.; №1, 2010) для біологічних наук та сільськогосподарських наук (генетика, селекція). Велику роботу проведено Президією Товариства із державної переєстрації цього друкованого засобу.

Підготовку до з'їзду розпочато рік тому, члени товариства, генетики та селекціонери різних країн виявили належну активність, результатом якої є велика кількість статей, що надруковані у двотомному виданні «Досягнення і проблеми генетики, селекції та біотехнології», Т.3 та Т.4. Загальний обсяг томів – 71,6 друкованих аркушів.

4. Видавнича діяльність

Однією з форм наукової діяльності відділень Товариства є видавнича діяльність. Статті члени Товариства друкували у періодичних зарубіжних та вітчизняних фахових журналах, відомчих наукових бюлетенях та збірниках праць.

У середньому, згідно зі звітами, що надійшли з обласних відділень, кожен із членів товариства надрукував в останні роки щонайменше дві наукові статті за рік. Найактивнішими є члени Київського міського та Київського обласного, Харківського, Черкаського, Львівського відділень. Найбільшу кількість закордонних статей надруковано членами Київського міського відділення. Велику роботу проведено щодо видання монографій та підручників. Лідером у цьому напрямку є Київське міське (24) відділення.

Членами УТГіС за результатами науково-дослідної роботи опубліковано: 77 монографій та підручників, 84 навчально-методичні посібники, понад 4500 статей у наукових журналах. Було також видано 19 міжвідомчих тематичних збірників, 219 інформаційних листків, 91 проспект, 8 бюлетенів.

Регулярно протягом 2008–2011 рр. видавався великий за обсягом збірник на-

укових праць «Фактори експериментальної еволюції організмів», де друкували статті, які були представлені у вигляді як пленарних доповідей, так і стендових повідомлень з однойменних щорічних наукових конференцій. Нині маємо вже 11 томів видання цього збірника. Як уже зазначалося вище, систематично двічі на рік виходить журнал «Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів».

У 2008–2012 рр. членами Товариства захищено 26 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора біологічних та сільськогосподарських наук та 81 дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Досягнення селекціонерів і генетиків захищено 176-ма патентами та авторськими свідоцтвами.

Члени УТГіС постійно надають науково-методичну допомогу і здійснюють безпосереднє керівництво підготовкою студентів та аспірантів селекційно-генетичного і біотехнологічного профілю. Члени Товариства беруть участь у науковому процесі майже всіх вузів України.

5. Наукова діяльність та впровадження наукових розробок у виробництво

Основні наукові досягнення членів УТГіС пов'язані з їхньою професійною діяльністю. Наукова діяльність членів Товариства направлена на створення за допомогою нових сучасних методів біотехнології та молекулярної генетики врожайних сортів рослин, високопродуктивних порід тварин, вихідного матеріалу для селекції. Визначні досягнення в генетиці та селекції пшениці має Інститут фізіології рослин і генетики НАН України, де під керівництвом академіка НАН України В.В. Моргуна створено і внесено до реєстру 55 нових сортів озимої пшениці та кукурудзи.

В Інституті біоенергетичних культур і цукрових буряків (ІБКіЦБ) в останні 5 звітних років створено високорентабельні ЧС

гібриди цукрових буряків, потенціал врожайності яких перебуває на рівні 60 т/га; збір цукру у таких гібридів перевищував показники групового стандарту на 7,0–17,9%. Вони не поступалися кращим зарубіжним зразкам і поряд із цим характеризувалися підвищеною стійкістю до листових хвороб і гнилей коренеплоду, усуваючи проблему зниження врожайності у роки епіфітотій. Це – гібриди Рамзес, Резидент, Ризольт, Приз, Ольжич, Хорол, Константа, Кварта, Злука. Упродовж 2006–2011 років у Реєстр сортів України внесено 13 гібридів селекції ІБКіЦБ, 16 вітчизняного походження.

Наукові працівники Вінницького обласного відділення УТГіС ведуть роботу по селекції люцерни та сої. За результатами конкурсного сорто випробування в 2007–2011 рр. на Державне сорто випробування передано 22 сорти люцерни посівної, конюшини, лядвенцю рогатого, злакових багаторічних трав та ін.

Упродовж звітнього періоду селекціонери Харківського відділення передали до Державного сорто випробування 273 сорти та гібриди сільськогосподарських культур. Сорт ярого ячменю Етикет безлисточковий, сорт гороху Девіз та гібрид кукурудзи Харківський 311 МВ нагороджено дипломами і золотими медалями «Кращий вітчизняний товар 2008 р.». У 2008 р. 39 сортів і гібридів Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва проходили Державне сорто випробування у Росії, з них 18 було включено до Реєстру сортів Російської Федерації. У складі Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва функціонує Національний центр генетичних ресурсів рослин України. Центр підтримує наукові зв'язки більш ніж з 25 генетичними банками і науково-дослідними установами 13 країн світу. Загалом 11 наукових установ України, членів УТГіС, мають колекції зародкової плазми, рослин та мікроорганізмів, які визнані національним надбанням.

Сформовано і розроблено 12 навчальних колекцій. За звітний період підтримувалась колекція однорічних і багаторічних злакових та бобових кормових культур, сої, кормових бобів та квасолі в кількості 1850 сортозразків різних країн світу та еколого-географічного походження. Виявлено нові джерела та донори за основними господарсько-цінними ознаками.

Протягом 2007–2012 років в Інституті тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова «Асканія-Нова» – Національного наукового селекційно-генетичного центру з вівчарства (Черкаське відділення) створені асканійська каракульська порода овець з трьома внутрішньопородними типами: таврійський тип південної м'ясної породи великої рогатої худоби; південна м'ясна порода великої рогатої худоби. Також створено понад 10 нових порід великої рогатої худоби та свиней. Виконувалися 15 Державних наукових програм з селекції рослин та створення нових порід і типів молочної худоби. Впровадження наукових і селекційних досягнень здійснювалося шляхом: організації в господарствах племінних ферм, високопродуктивних стад, з використанням створених в Інституті порід, типів і ліній овець, великої рогатої худоби та свиней; виконання госпдоговірної тематики з господарствами, племоб'єднаннями та міністерствами. Використання у практичній селекції завершених у звітному періоді наукових розробок дало можливість суттєво поліпшити продуктивність тварин різних порід і типів провідних племінних стад та підвищити ефективність галузей вівчарства, свинарства, м'ясного і молочного скотарства.

Отримано результати світового рівня з геноміки людини та тварин, генних, клітинних та аналітичних біотехнологій. Постійно ведеться робота із підтримання і поповнення колекцій клітинних ліній людини і тварин та комп'ютерного моніторингу стану клітинного банку. Поповнюється банк зразків

тканин головного мозку людини. Підтримуються колекції унікальних клітинних культур рослин, у тому числі 10 запатентованих високопродуктивних клітинних штамів лікарських рослин. Проходить випробовування ефективність використання біоконструкції «матрикс-клітина» для лікування опіків на контингенті пацієнтів Центру термальних опіків і пластичної хірургії Київської міської лікарні № 2. Розроблено протоколи для поліпшення терапії при лікуванні хворих на лейкемію специфічними інгібіторами і проводиться детекція характерних мутацій. Методики аналізу мутантних варіантів генів, що спричинюють розвиток спадкової мотосенсорної невропатії (Шарко-Мари-Тус), впроваджуються в Інституті педіатрії, акушерства і гінекології АМН України та Львівському, Донецькому, Кримському центрах медичної генетики для проведення пренатальної діагностики відповідних патологій. Методики дослідження мікромутацій хромосом людини впроваджені у програмах генетичного тестування хворих з азооспермією та олігоспермією та генетичного тестування донорів яйцеклітин в клініці «ISIDA-IVF», «Надія», Інституті репродуктивної медицини. Методика аналізу мутацій гена TGFB1 впроваджується в Інституті очних хвороб і тканинної терапії ім. Філатова АМН України для диференціальної діагностики хворих на дистрофію рогівки. Методика аналізу мутацій гена HFE1 впроваджується в Інституті медицини праці АМН України для створення програм профвідбору працівників металургійної промисловості (всього 17 центрів).

6. Пропаганда наукових знань та організаторська діяльність

Оскільки важливим напрямком роботи УТГІС є пропаганда досягнень генетики і селекції, члени Товариства брали активну участь у роботі проведених у 2008–2012 рр. конференцій, симпозіумів, нарад

тощо. Вони взяли участь у роботі більш ніж 570 міжнародних, всеукраїнських, регіональних та вузівських наукових конференцій, Днів поля та інших заходів. На базі установ-засновників первинних осередків було проведено 98 конференцій, 21 симпозиум з публікацією збірників тез доповідей, 147 нарад, 106 семінарів, у тому числі 15 Всеукраїнських семінарів з питань вирощування окремих сільськогосподарських культур та порід худоби, проведено 31 «круглий стіл». Члени Товариства виступали на загальнодержавному (46 виступів) та обласному (122 виступи) радіо, телебаченні (32 виступи), опублікували 154 статті у газетах. Прочитано 427 лекцій, надано 170 консультацій для спеціалістів господарств різних форм власності з питань селекції, технології вирощування рослин, годівлі та відтворення сільськогосподарських тварин.

Проведено 9 Днів відкритих дверей для всіх бажаючих працівників агропромислового комплексу. Організовано і проведено 11 виставок наукових розробок, взято участь у 58 Міжнародних виставках.

Директор Інституту біології ХНУ ім. В.Н. Каразіна д.б.н., професор Божков А.І. є ведучим щотижневої науково-пізнавальної програми «Наука. Технологія. Суспільство». Організована та проводиться кожний рік школа з молекулярної біології та біотехнології в Одеському національному університеті ім. І. І. Мечнікова. Членами первинної організації УТГіС ІБКіЦБ відновлено наукові читання, присвячені ювілейним датам відомих вітчизняних селекціонерів. Протягом звітної періоду активно працювала наукова школа Львівського національного університету «Генетика, селекція та генетична інженерія промислових мікроорганізмів» (керівник В.А. Федоренко).

Члени Товариства – викладачі вищих навчальних закладів протягом звітної пе-

ріоду здійснювали керівництво виконання курсових, дипломних, магістерських та дисертаційних робіт.

7. Міжнародні зв'язки та співробітництво з іншими організаціями

Науково-дослідні і навчальні установи, у яких створено первинні осередки УТГіС, підтримують зв'язки із установами країн СНД і дальнього зарубіжжя, які реалізуються у таких формах: участь у Міжнародних конференціях, симпозиумах; виконання спільних науково-дослідних проектів, проведення спільних наукових досліджень за договорами; стажування співробітників тощо.

Спільні дослідження проводяться з Міжнародним Інститутом генетичних ресурсів рослин (м. Рим, Італія), Всеросійським Інститутом рослинництва ім. М.І. Вавилова (м. Санкт-Петербург, Росія), СІМ-МІТ (Туреччина, Мексика, Сирія). Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва здійснює міжнародне співробітництво з науковими установами Російської Федерації: Інститутом цитології і генетики (м. Новосибірськ), Всеросійським інститутом олійних культур (м. Краснодар) і Республіки Білорусь (Інститут цитології і генетики, Білоруська державна сільськогосподарська академія) та інших країн: Інститут кормових культур (Болгарія), Університет з техніки сільсько-го і лісового господарства (Китай), Селекційна станція м. Хадмерслебен (Німеччина).

Окрім науково-дослідних установ, партнерами Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва є більше 10 компаній, серед яких «Піонер-Дюпон» (Франція), «Сінгента» (Швейцарія), «Санінтербрю» (Франція), «Малтироп Франс» (Франція), «Доу АгроСайенс» (США). ТОВ «Пром Корн», «Суджа АгроІнвест», «Райз-Росія», «Насіння Росії» (Російська Федерація).

Інститутом овочівництва і баштанництва НААН України укладено договори про творчу співпрацю з Інститутом генетики АН Республіки Молдова, ВНИИССОК, Інститутами селекції овочевих культур Білорусі (м. Мінськ), Литви (м. Бабтай), Польщі (м. Скерцвіце), Китаю. Члени первинного осередку Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна підтримують міжнародні зв'язки з Свальовським інститутом селекції рослин (Швеція) та Міжнародним алолопатичним товариством (США).

Продовжується співробітництво за укладеною у 2009 році угодою про представництво та виключні права між Миронівським інститутом пшениці та Компанією з експорту та дослідження насіння ІТА8 (Туреччина), яка проводить сортовипробування 6 сортів озимої пшениці. Казахський науково-дослідний інститут «Землеробство і рослинництво» є головною організацією Міжнародної довгострокової програми «Бидай-2020». Серед 29 зарубіжних учасників цієї програми (крім Казахстану) представниками України є Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення і Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла. У 2009 році підписано угоду про співробітництво у рамках цієї програми. Продовжується вивчення гібридних популяцій і константних ліній і сортів казахської селекції, які отримали позитивну оцінку в Казахстані і країнах Центрально-азійського регіону і були створені за участі сортів селекції Миронівського інституту пшениці та України.

Триває співпраця Миронівського інституту пшениці з ТОВ «Семена России» та «Агропартнер Черноземья». На сортовипробуванні в Росії перебуває 12 сортів озимої пшениці і 3 сорти озимого ячменю. З них 2 сорти («Миронівська зерниста» і «Миронівський еталон») передані на сортовипробування у 2011 році. Сорт

«Мироновская 100» внесено до Реєстру селекційних досягнень Російської Федерації на 2011 рік.

Професор Ніколайчук В.І. (Закарпатське відділення) є координатором проекту у рамках програми SCOPES між Східною Європою і Швейцарією «Посилення досліджень у незайманих лісах господарського користування як основи збереження біорізноманітності і стійкого використання лісових ресурсів в Українських Карпатах».

8. Нагороди та відзнаки

У 2008 р. наукова громадськість відзначила 80-річчя найстаршого члена Харківського відділення УТГіС, доктора с.-г. наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України **В. Т. Манзюка**; 80-річчя від дня народження (нині покійного) **Б.П. Гур'єва**, академіка ВАСГНІЛ, директора Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва у 1974–1991 рр., голови Харківського відділення УТГіС упродовж 1981–1990 рр.; 125-річчя від дня народження академіка ВАСГНІЛ, двічі Героя соціалістичної праці **В.Я. Юр'єва**.

За вагомі досягнення у селекції соняшнику голова Харківського відділення УТГіС, директор Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, академік НААН України **В.В. Кириченко** був нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня; заступник директора з наукової роботи цього закладу, член-кор. НААНУ **В.П. Петренкова** – орденом княгині Ольги III ступеня. За розвиток зоотехнічної науки професор **Ю.Д. Рубан** нагороджений Міжнародним Біографічним центром (Кембридж, Велика Британія) медаллю.

Президія НАН України присудила премію ім. М.Г. Холодного за цикл наукових праць «Фіторесурси України: раціональне використання та біотехнологія» член-кор. НАН України **В.А. Кунаху**. Премія ім. С.М. Гершензона НАН України за цикл наукових праць «Мутаційний процес у по-

пуляціях клітин ссавців і природа генних мутацій, що спричиняють тяжкі спадкові захворювання людини» – д.б.н. **Л.Л. Лукаш**, д.б.н. **Л.А. Лівшиць**. Премія ім. В.Я.Юр'єва присуджена д.б.н. **Дубровній О.В.**, д.б.н. **Т.В.Чугунковій** і к.б.н. **І.І.Лялько** за цикл наукових праць «Створення нових форм буряків генетичними та біотехнологічними методами».

9. Досягнення молодих науковців – членів УТГіС

Премію НАН України для молодих учених та стипендію для молодих науковців Всесвітньої федерації вчених та Міжнародного центру наукової культури «Всесвітня лабораторія», Грант НАН України для молодих учених, Грант INTAS отримала **Циба Л.О.** (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України); Стипендію Фонду Королеви Ядвіги Ягеллонського Університету, м. Краків, Польща, Стипендію Президента України присуджено **Мельнику В.М.** і **Твардовській М.О.** (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України); Стипендія ПАН для роботи в Інституті біофізики і біохімії Польської АН отримана **Андрєєвим І.О.**; Стипендію НАН України отримала **Яцишина Г.П.** (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України), Стипендію Кабінету Міністрів України для молодих вчених і викладачів – **Грицак Л.Р.** (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка). Премію Президента України для молодих учених у галузі науки і техніки одержали **Яцишина Г.П.** і **Мельник В.М.** (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України), **Бавол А.В.** (Інститут фізіології рослин і генетики НАН України).

У 2010 р. Грамотою Президії НАНУ за цикл наукових робіт – «Вивчення наземних екосистем Антарктики» нагороджено **Парнікозу І.Ю.** (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України). Премію Верховної Ради України за цикл наукових робіт «Мутації геному людини, що призводять до нейродегенерації та репродуктивних втрат» отримали **Грищенко Н.В.**, **Лівшиць Г.Б.** (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України).

Грант НАН України на реалізацію проєктів науково-дослідних робіт молодих учених отримала **Півень О.М.** (2009–2010) (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України); Стипендію Президента України для молодих учених – **Яцишина Г.П.**; Стипендію НАН України – **Бублик О.М.** (Інститут молекулярної біології та генетики НАН України); Стипендію Київського міського голови для обдарованої молоді – **Парнікоза І.Ю.** (Інститут молекулярної біології і генетики НАН України).

Грант НАН України на реалізацію проєктів науково-дослідних робіт молодих вчених «Вивчення регуляції транскрипції гена O(6)-метилгуанін-ДНК метилтрансферази миші: нові регуляторні елементи у його промоторі» – **Яцишина Г. П.** (Інститут молекулярної біології і генетики НАН України).

У 2012 р. молоді вчені Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва **С. Ю. Діденко** та **І. М. Ніколенко** у складі колективу авторів отримали Премію Президента України для молодих вчених за дослідження із створення гібридів кукурудзи з генетично детермінованим вмістом сополімерів крохмалю у зерні.